

«Ο Μίμης Σουλιώτης, η Βιβλιοθήκη και η Φλώρινα»

Ντίνα Καραμπατάκη-Τζιάτζιου

«Δεν διαφέρουν οι άνθρωποι, τα έργα τους είναι που διαφέρουν» υπογράμμισε ο Κ. Θ. Δημαράς. Το έργο του μεγάλου φιλόλογου Δ. Π. Σουλιώτη υπήρξε κομβικό και πολύτιμο, θησαυρός αδαπάνητος για τη Φλώρινα. Αρχισυντάκτης της εφημερίδας *Κοινή Γνώμη*, Δ/ντής της Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Φλώρινας «Βασιλικής Πιτόσκα» και Πρόεδρος του Εφορευτικού Συμβουλίου ως το τέλος του. Πρώτος πρόεδρος της Εταιρίας Γραμμάτων και Τεχνών Φλώρινας και αρχισυντάκτης του περιοδικού *Εταιρία*, σύμβουλος στις εκδόσεις Πρεσπών. Δρομολογητής της ίδρυσης των «ΓΑΚ- Αρχεία Ν. Φλώρινας», ιδρυτικό μέλος της Εταιρείας Συγγραφέων Δυτ. Μακεδονίας, του Σπουδαστηρίου Νέου Ελληνισμού, ιδρυτής του «Βαλκανικού Άσυλου Ποίησης» στην Καλλιθέα Πρεσπών και εκδότης του πολύγλωσσου λογοτεχνικού περιοδικού *Asylum: A Balkan Poetry Magazine*. Και συνεχίζουμε: συγγραφέας βιβλίων, καθηγητής της (παιδικής) λογοτεχνίας και της διδακτικής της στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, ιδρυτής του πρώτου πανελληνίου μεταπτυχιακού προγράμματος «Δημιουργική γραφή», ανθολόγος της Φλωρινιώτικης λογοτεχνίας στη σειρά «Μια πόλη στη λογοτεχνία», υπεύθυνος της σειράς Ανθολόγος Ερμής, αρθρογράφος σε αθηναϊκές εφημερίδες, και με δέκα ποιητικές συλλογές στο ενεργητικό του. Σύζυγος, πατέρας, παππούς, φίλος, συνεργάτης.

Η κοινωνία, και ακόμη περισσότερο οι μικρές κοινωνίες, αναγνωρίζουν πάνω απ' όλα τον τίτλο του πανεπιστημιακού καθηγητή και παραγνωρίζουν συνήθως τον ρόλο του βιβλιοθηκάρου. Ας σταθούμε όμως στη Δημόσια Βιβλιοθήκη της Φλώρινας που είναι πνευματικό δημιούργημα του Μίμη Σουλιώτη. Γκρίνιαξε ο Σουλιώτης δικαιολογημένα μα και χαριτωμένα τον Αύγουστο του 1983 σε χρονογράφημά του στην *Κοινή Γνώμη*: «Δημοτική Βιβλιοθήκη. Η έλλειψή της δεν είναι αστείο ζήτημα. Αντιθέτως, έχει επιπτώσεις στη ζωή της πόλης, ασχέτως αν είναι μακροπρόθεσμες. Κοτζάμ καλλιτεχνούπολη, και χωρίς βιβλιοθήκη. Τι θα πει ο κόσμος; Μόνο φουντάν ξέρουμε να προσφέρουμε; Αν ξεκινούσε μια προσπάθεια, πιστεύω πως δεκάδες ιδιώτες θα βοηθούσαν στο στήσιμο της δημοτικής βιβλιοθήκης» (εφ. *Κοινή Γνώμη*, αρ. φύλλου 45/25-8-83 «να προτείνω κάτι»). Η Δημόσια Βιβλιοθήκη της Φλώρινας έκανε τα πρώτα της βήματα το 1984, μετά από χρηματική δωρεά του Γεωργίου Πιτόσκα στη μνήμη της θυγατέρας του Βασιλικής, με προϊστάμενο τον Σουλιώτη.

Ο οποίος, συνεπικουρούμενος, την οργάνωσε με συναίσθηση αυξημένης ευθύνης και με τη γερή φιλολογική και βιβλιολογική του αρματοσιά, την εμπλούτισε σε συλλογές ώστε να εξυπηρετεί τον βασικό σκοπό: τον δανεισμό βιβλίων και τη λειτουργία του χώρου ως αναγνωστηρίου. Πολύ νωρίς, όμως, η Βιβλιοθήκη βρήκε σύγχρονο βηματισμό:

1ο. Ο Σουλιώτης άνοιξε τη Βιβλιοθήκη στην κοινωνία, προωθώντας τη συνεργασία με

τον Δήμο, το Πανεπιστήμιο, τους τοπικούς συλλόγους, τους βιβλιοπώλες, τους εκπαιδευτικούς.

2ο. Επειδή καμία βιβλιοθήκη, παγκοσμίως, δεν μπορεί να περιέχει και να συσσωρεύει τα πάντα, ο Σουλιώτης έθεσε επιτελικό στόχο της Βιβλιοθήκης την αποθησαύριση βιβλίων, περιοδικών και εφημερίδων που αφορούν στην ευρύτερη περιοχή της Φλώρινας στη διαχρονία της.

3ο. Ο Σουλιώτης περισυνέλεξε παλιά βιβλία για τη Φλώρινα, που λάνθαναν από εδώ και από εκεί, δυσέυρετα και προέβη σε αναστατική, φωτοτυπική αναπαραγωγή των παλιών αυτών δημοσιευμάτων, άλλοτε χωρίς παρεμβάσεις στο επανεκδιδόμενο κείμενο, άλλοτε με κατατοπιστικά σημειώματα-σχόλια.

4ο και 5ο μαζί. Επί Σουλιώτη ξεκίνησε και καλά κρατεί το εκδοτικό πρόγραμμα της Βιβλιοθήκης. Η Β. εκδίδει πρωτοδημοσιευόμενες μελέτες που αγκαλιάζουν ποικίλα θέματα της Ιστορίας και του πολιτισμού της περιοχής, έργα οπωσδήποτε όχι πνευματικής προχειρότητας, συγγραφέων που κατάγονται από τον νομό ή έχουν στενή βιωματική σχέση με τον τόπο, ζουν δηλαδή και εργάζονται σε αυτόν και γράφουν για τα πράγματα του τόπου. Στο εκδοτικό έργο της Δημόσιας Βιβλιοθήκης, έχουν σπανιότερα περιληφθεί και επώνυμοι συγγραφείς από το πανελλήνιο που έχουν γράψει για την περιοχή. Έχουν επίσης εκδοθεί μεταπτυχιακές εργασίες, μία διδακτορική διατριβή, Φλωριναίων περί τη Φλώρινα, καθώς επίσης και τοπικών δημιουργών λογοτεχνικά ανθολόγια. Με τις εκδόσεις αυτές που διανέμονται δωρεάν από τη Βιβλιοθήκη, εγκαθίσταται το παραδοσιακό/συμβατικό πολιτιστικό αγαθό, το βιβλίο, στο κέντρο του κοινωνικού ενδιαφέροντος, και παίρνει μόνιμα τη θέση του στα ράφια, στο βιβλιοστάσιο της Βιβλιοθήκης ανάμεσα στα βιβλία με το ταξιθετικό σύμβολο ΦΛΩ στη ράχη. Τα ράφια αυτά, μαζί με την αίθουσα τύπου Δ. Π. Σουλιώτη με τα αρχεία των τοπικών εφημερίδων, συνιστούν κιβωτό μνήμης για τον τόπο, στην υπηρεσία του επιχώριου αναγνωστικού κοινού και των ερευνητών της χώρας. Όποιος μελετητής θέλει να ασχοληθεί με τη Φλώρινα, είναι υποχρεωμένος να πάρει τον ανηφορικό δρόμο προς τη Δημόσια Βιβλιοθήκη, όπου θα βρει τεκμήρια.

Και όπου έβρισκε για 15 και πλέον χρόνια τον Σουλιώτη, που με την κουλτούρα και την προσωπικότητά του υλοποιούσε και κατηύθυνε αθόρυβα το marketing των υπηρεσιών της Βιβλιοθήκης. Στο γραφείο του προσέτρεχαν άνθρωποι με ενδιαφέροντα από κάθε γωνία του Νομού, απ' όλους τους πολιτικούς χώρους, επώνυμοι και ανώνυμοι, φιλόστορες, ερευνητές, ιστορικοί, πανεπιστημιακοί, συγγραφείς, ποιητές από την Κοζάνη, τη Θεσσαλονίκη και την Αθήνα. Το γραφείο του ήταν τόπος συνάντησης ανθρώπων, τόπος επικοινωνίας και διαλόγου, γιατί ήταν άνθρωπος ανοιχτός και ποικίλος. Ο Σουλιώτης ήταν ο πρόεδρος της μικρής, κτιριακώς και φυσικώς όμορφης πόλης μας, ανά την επικράτεια. (Ο χαρακτηρισμός πρόεδρος ανήκει στον Μανόλη Σαββίδη).

Τον επισκέπτονταν, γιατί μετρούσε η άποψή του, οι τεκμαρτές του πληροφορίες. Τη Φλώρινα την ήξερε καλά στην ιστορική της διαχρονία, στα μικρά και στα μεγάλα, και

ζούσε στον ρυθμό της, αλλά δεν χόρευε σε αυτόν, «Φλωρινιώτης -έγραψε το 1991 στην *Κοινή Γνώμη*- είναι εκείνος που έχει πάει για συμπρέγκες, έχει κολυμπήσει στη Μάλτσα και “έχει καλλιεργήσει” την αείμνηστη Γεωργία. Αυτός είναι ο χιουμοριστικός ορισμός του Φλωρινιώτη των περασμένων δεκαετιών. Του δεξιού ή αριστερού ή κεντρώου Φλωρινιώτη. Το χιούμορ κρύβει πάντα αλήθειες! Η φυσιογνωμία όμως της Φλώρινας άλλαξε. Νέα ήθη έχουν εισβάλει» (*Κοινή Γνώμη*, φ.500/1-6-91 «Λέσχη Φλωρινιωτών»). Την ίδρυση όχι υπερκομματικής και πράσινα άλογα, αλλά διακομματικής Λέσχης Φλωριναίων φανταζόταν, λέσχης πολύχρωμης (*Κοινή Γνώμη*, φ.501/6-6-91 «Λέσχη Φλωριναίων, Νο 2»). Έβλεπε γύρω του κλίκες και κυκλώματα και ξεκαθάριζε: «Δεν είναι κακό να ανήκεις σε κύκλωμα. Κατακριτέο όμως είναι να κρύβεις τις διασυνδέσεις σου, ή να ανήκεις σε κλίκα με *ανομολόγητες* επιδιώξεις... Οι παρέες, που τις εξύμνησε ο Διονύσης Σαββόπουλος, είναι μια εκδοχή του κυκλώματος. Ορισμένες παρέες συντηρούνται διασκεδάζοντας. Άλλες παρέες κοντά στη διασκέδαση υπηρετούν στόχους ή αξίες προς υλοποίηση. Καθένας ανάλογα με το κουράγιο του» (*Κοινή Γνώμη*, φ. 422/30-9-89 «Κλίκες, κυκλώματα!»).

Τα αποσπάσματα που διάβασα από την Κοινή Γνώμη θέλουν να δείξουν πως ο ενεργός αριστερός Σουλιώτης ήταν «πολιτικός» ενωτικός, όχι διχαστικός. Έδινε γενναιόδωρα χώρο και λόγο. Η Κοινή Γνώμη δεν φορούσε κομματικό περιλαίμιο. Η ματιά του ήταν κριτική και έβλεπε ότι η πραγματικότητα δεν είναι άσπρο-μαύρο, αλλά πλήθος από διαφορούμενες γκριζες ζώνες. Για τα σοβαρά ιστορικά ζητήματα της περιοχής αρθρογραφούσε θαρρετά στον αθηναϊκό τύπο και έγραψε ποιήματα με αποκρυσταλλωμένη την άποψή του. Έτσι συνέβαλε χωρίς άλλο στην αυτοσυνειδησία μας. Ήταν και η γλώσσα του με το λεπτό χιούμορ, τον μεταφορικό λόγο, χωρίς λεκτικά απόβαρα, η οποία έντυνε τα σταράτα νοήματά του και μας γοήτευε.

Ο Σουλιώτης επιπλέον μας έμαθε να βλέπουμε τους εαυτούς μας πιο δροσερούς, πιο φυσικούς, λιγότερο εγκεφαλικούς απ’ ό,τι είμαστε ή πασχίζουμε να δείξουμε ότι είμαστε. Μας έμαθε δηλαδή με το παράδειγμά του να χαιρόμαστε τον τόπο με το χιόνι και τις λίμνες του, να απολαμβάνουμε τα γλυκά προϊόντα της Φλωρινιώτικης γης, τα σκορδάτα εδέσματα, τα χάλκινα, τη γλωσσική βαβέλ, την κουβέντα με τους φίλους τρωγοπίνοντας σε ταβέρνες της περιοχής. Ακόμη και τα χονδρόλαλα λάμβδα μας τα τύλιξε ζεστό κασκόλ στον λαιμό μας, *κάτι προφορικά ολόμαλλα*, έτσι τα κατέγραψε. Ίσως αυτά δεν είναι καθατά μεγάλα πράγματα, αλλά χαρακτηρίζουν έναν άνθρωπο, κάποτε πολύ καλύτερα απ’ ό,τι θα μπορούσαν να κάνουν τα πολύ πιο σπουδαία περιστατικά.

Η σημερινή εκδήλωση βεβαιώνει ότι η μνήμη του ανθρώπου τον οποίο τιμούμε, δεν έχει σβήσει, ότι η παρουσία του εξακολουθεί να ενεργεί, ενώ παράλληλα μας παρέχει την ευκαιρία να αναπολήσουμε τη δράση του ή να ξαναδιαβάσουμε τα έργα του και να στοχαστούμε. Η ανάγνωση δεν θα πάψει ποτέ να είναι η πατρίδα της σκέψης.